

нии произведений в сети Интернет суд должен установить факт размещения на сайте объекта авторского права и находится ли сайт и размещенная на нем информация в распоряжении лица, которой предъявлены искивые требования. Суд при определении вины лица, которому предъявлены искивые требования, должен учесть действия лица, в распоряжении которой находится сайт, по удалению, блокировке спорного контента или доступа нарушителя к сайту при получении сообщения правообладателя или иной возможности узнать о факте нарушения авторских или смежных прав».

Ключевые слова: вина, предмет доказывания, нарушение авторских и смежных прав.

Summary

Sadykova Y. The guilt as fact in issue in the processes about copyright infringement.

The characteristics of fault as the circumstances of the subject of proof in cases about protection of copyright and related right investigate in the article. The author concluded that the fault is the fact at issue in the offense, not only for the recovery of damages or moral harm, but also in cases of recovery of compensation for wrongful use of copyright and (or) related rights.

Author invited to present § 31 Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine "On the application of the legislation by the courts in cases of protection of copyright and related rights" as follows: "When the resolution of disputes on the placement of products on the Internet the court must establish the fact of posting on the site object of copyright law and whether the site and placed on the information available to a person charged with a claim. Court in determining the guilt of the person who filed the claim, must take into account the actions of the person in possession of the site, removal, blocking questionable content or access the offender the site owner if you receive a opportunity to know the fact of infringement of copyright or related rights".

Key words: the guilt, fact in issue, copyright infringement.

Отримано 11.01.2013

УДК 347.24

О. М. СЛОБОДЯН

Олена Миколаївна Слободян, аспірант Хмельницького університету управління та права

ОСОБЛИВОСТІ ПАТЕНТУВАННЯ БІОТЕХНОЛОГІЧНИХ ВІНАХОДІВ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПАТЕНТНОМУ ВІДОМСТВІ

Патентна система покликана забезпечити захист наукових досягнень у різних сферах технології з метою подальшого розвитку промисловості. Проте біотехнології та генетична інженерія, що з'явилися в 70-х рр. минулого століття, розширили межі існуючої патентної системи. Як наслідок, промисловість, що інвестує величезні суми коштів у розробку даних технологій, почала вимагати внесення відповідних змін у патентну систему.

Сучасні біотехнології піддали сумніву основні принципи патентоздатності та зумовили виникнення багатьох етичних і моральних проблем стосовно патентування усього живого. Було зроблено декілька спроб, у тому числі неоднозначних, для заснування належної правової системи з метою захисту біотехнологічних винаходів, особливо винаходів у сфері молекулярної біології. Різні країни запропонували різноманітні вирішення, які вплинули на розвиток патентної практики.

Мета даної статті полягає в аналізі поточної практики Європейського патентного відомства (далі – ЄПВ) стосовно розгляду патентних заявок та видачі патентів у сфері біотехнології. ЄПВ є однією із найбільших організацій інтелектуальної власності в Європі та фактично у всьому світі, що забезпечує надійний і економічно ефективний захист патентів, що базується на єдиних стандартах у країнах-учасниках.

Сучасна європейська система видачі патентів зародилася в 1973 р., коли була схвалена Європейська патентна конвенція (далі – ЄПК). Початкова її версія була частково змінена та доповнена, але основні принципи залишилися незмінними. На сьогодні можна захистити винахід шляхом подання єдиної європейської патентної заявки до ЄПВ в 32 європейських країнах-членах ЄПК. Після видачі європейський патент трансформується в групу незалежних національних патентів, які з урахуванням положень ЄПК визначають сферу дії виданого патенту на підставі національного законодавства та юридичної практики¹.

Відповідно до ЄПК істотними критеріями патентоздатності є новизна, винахідницький рівень та промислова придатність, що є загальноприйнятим у всьому світі.

Згідно зі ст. 54 ЄПК винахід вважається новим, якщо він не належить до рівня техніки. Рівень техніки включає все, що стало загальнодоступним шляхом письмового або усного опису, використання або з допомогою іншого способу до дати подання заявки на європейський патент². Інколи складно вирішити, чи є винахід новим, особливо коли він стосується речовини, що знаходиться в природному стані. На думку ЄПВ, така речовина може вважатися новою, якщо вона була вперше ізольована і про існування якої раніше не було відомо. Те ж саме стосується і мікроорганізмів. Послідовність ДНК, хоча вона розташована у відомій бібліотеці генів, не вважається новою, поки спеціальні гібридаційні зони, необхідні для її ізоляції та характеристики, є відомими (Т 301/87 і Т 412/93)³. У випадку, коли винахід є частково відомим, розкриття відомого рівня техніки

не може порушувати новизну останньої патентної заявки, якщо вона не дає можливості спеціалісту в даній сфері техніки реалізувати його без надмірних затрат (Т 81/87)⁴.

Винахід включає винахідницький рівень, якщо для спеціаліста він очевидним способом не впливає з рівня техніки. Інші європейські патентні заявки, які не були опубліковані до дати реєстрації європейської патентної заявки, не враховуються для вирішення питання про наявність винахідницького рівня (ст. 56 ЄПК)⁵. На переконання ЄПВ, біотехнологічні способи включають винахідницький рівень, якщо вони зумовлюють виникнення нового технічного результату або нового продукту (Т 119/82)⁶. У свою чергу, нові продукти містять винахідницький рівень у випадку, коли існує можливість відкриття деяких неочікуваних наслідків (Т 164/83)⁷. З метою встановлення винахідницького рівня ЄПВ використовує також підхід, який передбачає здатність спеціаліста в розумних межах спрогнозувати до початку дослідницького проекту успішний результат вказаного проекту в межах прийнятних строків (Т 296/93). Якщо підхід до вирішення проблеми є передбачуваним на підставі існуючого знання, та у випадку, коли спеціаліст, застосовуючи його на практиці, зустрічається із неочікуваними труднощами, винахід може розглядатися як такий, що включає винахідницький рівень (Т 923/92)⁸. Винахід не розглядатиметься апіорі таким, що включає винахідницький рівень, тільки тому, що він складається лише з уже відомих елементів (Т 60/89)⁹.

Щодо визначення поняття «спеціаліст в даній сфері техніки», то під ним розуміють звичайну гіпотетичну особу, яка володіє загальною технічною кваліфікацією та спеціальними знаннями і досвідом у сфері винаходу¹⁰. У справі Т 60/89 ЄПВ визначило спеціаліста в певній сфері техніки як дослідника з університетським дипломом або як групу дослідників, що практикували в лабораторіях техніки молекулярної генетики та генетичної інженерії на момент виникнення винаходу. Як впливає із визначення, від спеціаліста в певній сфері техніки не вимагається вирішення технічних проблем шляхом здійснення наукових пошуків у недосліджених сферах (Т 500/91)¹¹.

Для того, аби винахід вважався патентоздатним, він повинен застосовуватись в промисловості (ст. 52 (1) ЄПК), тобто міг бути виконаний або використаний в будь-якій сфері промисловості, включаючи сільське господарство (ст. 57 ЄПК)¹². Основною метою даної вимоги є виключення патентування намірів, які очевидно не досягають заявленого результату, наприклад, механізми «вічного двигуна». Другим аспектом даної вимоги є запобігання патентуванню об'єктів, способів та наукової інформації, які не мають жодного відомого практичного застосування. Для більшості біотехнологічних винаходів демонстрація промислової придатності не є значною проблемою. Проблема виникає у випадку патентування послідовностей ДНК, фрагментів генів чи власне генів без відомої функції. Відповідно до ЄПВ дані види винаходу не вважаються промислово придатними¹³. На сьогодні позиція ЄПВ виражається в тому, що лише можливість зробити щось у промисловості є недостатньою для обґрунтування промислової придатності.

Згідно зі ст. 83 ЄПК заявка на європейський патент повинна розкривати сутність винаходу достатньо чітко і повно, щоб винахід міг бути реалізований спеціалістом у даній сфері техніки. Об'єкт, на який вимагається захист, повинен визначатися формулою винаходу, яка має бути зрозумілою, лаконічною та базуватися на описі¹⁴. Незважаючи на усталену практику, відповідно до якої широкі формули винаходу повинні бути підтверджені декількома прикладами, які дають спеціалісту змогу реалізувати винахід, ЄПВ дозволило занадто широкі біотехнологічні патентні формули винаходу навіть у випадку, коли вони підтверджуються лише одним прикладом виконання винаходу (Т 292/85)¹⁵.

Із рішень ЄПВ випливає, що практика розгляду достатності розкриття змінилася. Як було закріплено в справі ЄПВ Т 548/91, рішення з приводу достатності лише одного прикладу реалізації винаходу має прийматися в кожному індивідуальному випадку. Розкриття одного способу реалізації винаходу є достатнім лише тоді, коли воно дає змогу спеціалісту в певній сфері техніки здійснити винахід у повному обсязі, що був заявлений (Т 409/91). Подібну позицію ЄПВ відобразило в рішенні у справі Т 435/91, в якому стверджується, що розкриття винаходу є достатнім за умови, що воно дає змогу спеціалісту в певній сфері техніки реалізувати винахід у повному обсязі без проведення додаткових експериментів на винахідницькому рівні¹⁶.

Предмет, на який вимагається захист, повинен бути визначений у формулах винаходу. Останні мають бути чіткими, лаконічними і базуватися на винаході (ст. 84 ЄПК)¹⁷. Патентні формули, зважаючи на їхню функцію встановлення обсягу охорони, повинні бути зрозумілими з метою забезпечення достатнього рівня юридичної визначеності для третіх сторін. У цілому винахід повинен бути охарактеризований за допомогою технічних ознак. Однак у випадку біотехнологічних винаходів допустимо вживати також конструктивні терміни. Важливо, аби визначення, які містяться в описі та формулах винаходу, не суперечили один одному. У справі Т 939/92 ЄПВ виразило свою точку зору, згідно з якою технічні ознаки, визначені в описі як ключові, повинні бути ідентичними тим, що були використані для характеристики винаходу у патентних формулах¹⁸. На думку ЄПВ, для того, аби встановити, чи підтверджується формула винаходу описом, потрібно дослідити патенту заявку в повному обсязі (Т 1055/92). У випадку, коли винахідницький рівень обґрунтовується технічним результатом, питання достатнього підтвердження може бути вирішене на підставі ст. 56 ЄПК, присвяченій винахідницькому рівню (Т 939/92)¹⁹.

Обсяг охорони, що надається європейським патентом або європейською патентною заявкою, повинен встановлюватися на підставі термінів, вжитих у формулах винаходу. Однак для визначення обсягу охорони недостатньо розглянути лише формулювання, використане у патентній формулі. Варто також враховувати опис та креслення, які повинні бути використані для тлумачення формули винаходу (ст. 69 ЄПК). Останні, в свою чергу, повинні тлумачитись таким чином, аби могли гарантувати захист інтересів власника патенту та забезпечувати належний рівень юридичної визначеності для третіх сторін. Як було згадано вище, фактичне

встановлення обсягу охорони, що надається європейським патентом, є предметом національного законодавства та судової практики. Варто зазначити, що на сьогодні існує два основних підходи щодо тлумачення формули винаходу. Перший підхід, так званий «англійський», виступає за широке тлумачення формул винаходу, відповідно до якого останні визначають лише зовнішні межі захисту, в той час як згідно з другим підходом (так званим «німецьким») обсяг охорони встановлюється тільки з урахуванням формули винаходу²⁰.

Варто звернути увагу на рішення ЄПВ від 18 січня 1995 р. стосовно Європейського патенту № 112 149 під назвою «Релаксин». Патент включає послідовність ДНК (тобто ген, отриманий з людської яйцеклітини), що визначає генетичний код гормону релаксину, який послаблює матку під час родів. Протест на даний патент було подано в січні 1992 р. членами Партії зелених в Європейському Парламенті на підставі моральних принципів. Опозиційна сторона заявила, що, оскільки ДНК гена релаксину може бути ізольована лише із тканини вагітної жінки, використання вагітності з метою отримання прибутку суперечить людській гідності. Також було проголошено, що патентування людських генів є різновидом патентування «життя», а тому є аморальним, оскільки порушує фундаментальне право людини на самовизначення²¹.

Даний протест ЄПВ відхилило, зазначивши, що опоненти неправильно визначили природу виданого патенту, адже він надає власнику право лише запобігати іншим реалізувати даний винахід на практиці поза організмом людини, а не право на людську істоту. Також ЄПВ відкинуло аргумент, згідно з яким патентування фрагменту ДНК чи гена є рівнозначним патентуванню «життя», тому що, на її думку, ДНК в принципі є хімічною речовиною, а саме носієм генетичної інформації для виробництва корисних протеїнів²².

Необхідно зауважити, що в цілому ЄПВ не робить розмежування між патентуванням генів та патентуванням інших людських речовин, які можуть бути корисними для лікування людей.

Відповідно до ст. 52 (2)а ЄПК відкриття не вважаються патентоздатними винаходами²³. Позиція ЄПВ з даного питання найкраще була висвітлена знову ж таки у згаданому рішенні, в якому стверджується, що речовина, яка безперешкодно існує в природі, є лише відкриттям, і тому вважається непатентоздатною. Однак, якщо речовина, знайдена в природі, вперше була ізольована зі свого середовища з допомогою розробленого способу, такий спосіб є патентоздатним. Більше того, якщо така речовина може бути належним чином охарактеризована через свою структуру і є новою, тобто про існування якої раніше не було відомо, речовина сама по собі також може вважатися патентоздатною²⁴. Правила 27 (а) та 29 ЄПК більш точно відобразили розмежування між відкриттям та винаходом.

Окрім відкриттів, методи лікування людини або тварини шляхом хірургічного втручання чи з допомогою діагностичних методів, що практикуються на людині або тварині, також не розглядаються як патентоздатні винаходи. Основний аргумент цього міститься у визначенні промислової придатності в ст. 52 (4) ЄПК, відповідно до якої такі винаходи не є придатними до промислового застосування²⁵. Огляд практики ЄПВ свідчить про те, що методи лікування, в тому числі хірургічні є непатентоздатними (Рішення Технічних комісій з апеляції, ЕРО Т 116/85 and Т 182/90). В свою чергу, діагностичні методи можуть вважатися патентоздатними, якщо вони застосовуються поза організмом людини або тварини (Т 385/86). Дані винятки не стосуються продуктів, які використовуються в будь-якому з цих методів (Рішення Розширеної комісії з апеляції, ЕРО G 5/83). На нові продукти та продукти, для яких медичне використання було описано вперше, також можливо отримати так звану формулу винаходу на медичне застосування. Крім того, повторне медичне застосування може бути захищене тільки з допомогою формули винаходу на спосіб як метод розробки лікувального препарату²⁶.

Винаходи, публікація чи експлуатація яких суперечить суспільному порядку або моралі, виключаються із патентоздатності (ст. 53 (а) ЄПК)²⁷. Метою даного заходу є захист суспільної безпеки та тілесної недоторканності індивідів. Позиція ЄПВ полягає в тому, що випуск біотехнологічного винаходу не може суперечити суспільному порядку, тоді як його експлуатація вважається такою, якщо порушує суспільний мир або публічний порядок, а також завдає серйозної школи навколишньому середовищу (Т 356/93). Поняття моралі не визначається настільки зрозуміло, оскільки воно залежить від стандартів, які цінуються в культурі та суспільстві. У цілях ЄПК культура, про яку йдеться, є культурою, властивою європейському суспільству та цивілізації (Т 356/93). Питання моралі у випадку «патентування життя» до цих пір залишається відкритим. Існуюча позиція ЄПВ з приводу моральності патентування біотехнологічних винаходів впливає зі справи Т 19/90. Винаходи, такі як онкомиші (перші запатентовані трансгенні організми), не можуть виключатися із патентоздатності на підставі аморальності, якщо їхні достоїнства переважають недоліки²⁸.

Сорти рослин та породи тварин, а також суто біологічні способи виробництва рослин і тварин однозначно виключаються із патентоздатності відповідно до ст. 53 (b) ЄПК²⁹. Основною причиною виключення рослин в ЄПК є запобігання проблемам, пов'язаним із подвійним захистом в державах, де також допускається захист сортів рослин за допомогою системи, гарантованої Міжнародним союзом з охорони нових сортів рослин³⁰. Юридичне визначення терміна «сорт рослини» міститься в правилі 26 ЄПК, відповідно до якого під ним потрібно розуміти будь-яку рослину, яка класифікується в межах одного ботанічного таксону найнижчого відомого рангу, класифікація якого, незалежно від того, чи були повністю дотримані умови надання права на сорт рослини, може бути: а) визначена шляхом формулювання характеристик, отриманих з даного генотипу чи комбінації генотипів; б) відрізняється від будь-якої іншої класифікації рослин шляхом формулювання, як мінімум, однієї із вказаних характеристик; в) розглядається як ціле стосовно його придатності до розмноження в незмінному вигляді³¹. Також варто звернути увагу на тлумачення даного терміна в рішенні Розширеної комісії з апеляції (G 1/98), згідно з яким формула винаходу, в якій певні сорти рослин не були встановлені, не виключається із патентоздатності, навіть у випадку, коли вона охоплює сорти рослин. Розглядаючи патентування тварин, Комісія з апеляції постановила, що виключення із патентоздатності на підставі ст. 53 (b) ЄПК стосуються конк-

ретних порід тварин, але не тварин як таких (Т 19/90)³². Юридичне визначення терміна суто біологічних способів для виробництва тварин і рослин міститься в правилі 26 ЄПК, в якому стверджується, що процес виробництва рослин чи тварин є суто біологічним, якщо він повністю складається із природних явищ, таких як схрещування і селекція³³. Підхід ЄПВ стосовно тлумачення даного терміна виражається в тому, що рішення повинно прийматися на підставі змісту винаходу із врахуванням людського втручання та його впливу на досягнуті результати (Т 320/87). У рішенні у справі Т 356/93 ЄПВ постановила, що спосіб виробництва рослин, що включає принаймні один обов'язковий технічний крок, який не може бути реалізований без людського втручання і який має вирішальний вплив на остаточний результат, не підпадає під дію виключення із патентоздатності³⁴.

Таким чином, можна підсумувати, що, по-перше, досить складно охарактеризувати біотехнологічний винахід повною мірою лише шляхом опису його складових частин, що є звичною практикою для більшості інших винаходів. Щоправда, він може бути розкритий з допомогою конструктивних ознак та інколи навіть цього не вистачає. У таких випадках необхідним є депонування біологічного матеріалу, що піддало сумніву вимогу патентного законодавства з приводу опису винаходу в письмовому вигляді. По-друге, традиційне розмежування в патентному законодавстві між відкриттям та винаходом було розкритиковане, оскільки багато біотехнологічних винаходів є об'єктами, що зустрічаються в природі, такі як мікроорганізми, протеїни, нуклеїнові кислоти, полісахариди тощо, які вже існують в природі протягом тривалого часу, але які не були ізольовані та охарактеризовані раніше. Відповідно вони також можуть деякою мірою розглядатися як відкриття. По-третє, незважаючи на те, що патентна система тривалий час формально взаємодіяла із мораллю, дуже рідко виникала необхідність врахування етичних принципів під час видачі патенту. Біотехнології змінили дану ситуацію, про що свідчать різноманітні акції, спрямовані на заборону патентування «життя».

Варто зазначити, що протягом останніх декількох років європейська патентна система почала меншою мірою обмежувати розвиток європейської біотехнологічної промисловості, як це було в минулому, коли в умовах існуючої патентної системи та недосконалої патентної практики у сфері біотехнології вона не могла розвиватися в оптимальному руслі.

¹ *Bavec S. Patenting Biotechnological Inventions in Europe / S. Bavec, P. Raspor // Food Technol. Biotechnol. – 2002. – No 40 (4). – P. 354.*

² European Patent Convention of 5 October 1973 [Electronic recourse]. – Access mode: [http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/\\$FILE/EPC_14th_edition.pdf](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/$FILE/EPC_14th_edition.pdf)

³ Patenting biotechnology inventions via the EPO [Electronic recourse]. – Access mode: <http://www.iam-magazine.com/issues/article.ashx?g=31206ead-3e25-46f9-a741-71ff327dcb48>

⁴ Там само.

⁵ European Patent Convention of 5 October 1973 [Electronic recourse]. – Access mode: [http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/\\$FILE/EPC_14th_edition.pdf](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/$FILE/EPC_14th_edition.pdf)

⁶ New Rules of the European Patent Office for Biotechnological Inventions [Electronic recourse]. – Access mode: <http://www.grunecker.de/files/biorules.pdf>

⁷ Там само.

⁸ Patenting Biotechnology Inventions in The European Patent Office [Electronic recourse]. – Access mode: <http://www.licataandtyrell.com/Patenting%20Biotechnology.pdf>

⁹ Там само.

¹⁰ Legal matters: patent issues [Electronic recourse]. – Access mode: <http://www.nuffieldbioethics.org/sites/default/files/files/Human%20tissue%20Chapter%2011-%20Legal%20matters;%20patent%20issues.pdf>

¹¹ European Patent Office (EPO) – Rule Changes for Biotechnology Inventions [Electronic recourse]. – Access mode: http://www.ladas.com/BULLETINS/1999/0899Bulletin/EPO_BiotechnologyInv.html

¹² European Patent Convention of 5 October 1973 [Electronic recourse]. – Access mode: [http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/\\$FILE/EPC_14th_edition.pdf](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/$FILE/EPC_14th_edition.pdf)

¹³ Guide to European Patent Office Practice [Electronic recourse]. – Access mode: <http://www.ladas.com/Patents/PatentPractice/EPOPractice/EPOPractGuide-3.html>

¹⁴ European Patent Convention of 5 October 1973 [Electronic recourse]. – Access mode: [http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/\\$FILE/EPC_14th_edition.pdf](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/$FILE/EPC_14th_edition.pdf)

¹⁵ Patenting biotechnology inventions via the EPO [Electronic recourse]. – Access mode: <http://www.iam-magazine.com/issues/article.ashx?g=31206ead-3e25-46f9-a741-71ff327dcb48>

¹⁶ Там само.

¹⁷ European Patent Convention of 5 October 1973 [Electronic recourse]. – Access mode: [http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/\\$FILE/EPC_14th_edition.pdf](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/$FILE/EPC_14th_edition.pdf)

¹⁸ Patents on Life granted by EPO [Electronic recourse]. – Access mode: <http://archive.greenpeace.org/geneng/reports/pat/PATENTnov4.PDF>

¹⁹ *Bavec S. Patenting Biotechnological Inventions in Europe / S. Bavec, P. Raspor // Food Technol. Biotechnol. – 2002. – No 40 (4). – P. 354.*

²⁰ Там само. – P. 355.

²¹ Patentable Subject Matter in Biotechnology: Transgenic Animals and Higher Life Forms [Electronic recourse]. – Access mode: <http://www.law.washington.edu/Casrip/Newsletter/default.aspx?year=2007&article=newsv14i1Campbell>

²² Legal matters: patent issues [Electronic recourse]. – Access mode: <http://www.nuffieldbioethics.org/sites/default/files/files/Human%20tissue%20Chapter%2011-%20Legal%20matters;%20patent%20issues.pdf>

²³ European Patent Convention of 5 October 1973 [Electronic recourse]. – Access mode: [http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/\\$FILE/EPC_14th_edition.pdf](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/$FILE/EPC_14th_edition.pdf)

²⁴ Biotechnology in European patents – threat or promise? [Electronic recourse]. – Access mode: <http://www.epo.org/news-issues/issues/biotechnology.html>

²⁵ European Patent Convention of 5 October 1973 [Electronic recourse]. – Access mode: [http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/\\$FILE/EPC_14th_edition.pdf](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/$FILE/EPC_14th_edition.pdf)

²⁶ Bavec S. Patenting Biotechnological Inventions in Europe / S. Bavec, P. Raspor // Food Technol. Biotechnol. – 2002. – № 40 (4). – P. 357.

²⁷ European Patent Convention of 5 October 1973 [Electronic recourse]. – Access mode: [http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/\\$FILE/EPC_14th_edition.pdf](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/$FILE/EPC_14th_edition.pdf)

²⁸ Bavec S. Patenting Biotechnological Inventions in Europe / S. Bavec, P. Raspor // Food Technol. Biotechnol. – 2002. – № 40 (4). – P. 358.

²⁹ European Patent Convention of 5 October 1973 [Electronic recourse]. – Access mode: [http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/\\$FILE/EPC_14th_edition.pdf](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/$FILE/EPC_14th_edition.pdf)

³⁰ Scenarios for the future. How might IP regimes evolve by 2025? What global legitimacy might such regimes have? [Electronic recourse]. – Access mode: http://www.marcsepates.com/files/collections/pt_PT/1/178/EPO%20Scenarios%20For%20The%20Future.pdf

³¹ European Patent Convention of 5 October 1973 [Electronic recourse]. – Access mode: [http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/\\$FILE/EPC_14th_edition.pdf](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/$FILE/EPC_14th_edition.pdf)

³² Bavec S. Patenting Biotechnological Inventions in Europe / S. Bavec, P. Raspor // Food Technol. Biotechnol. – 2002. – № 40 (4). – P. 358.

³³ European Patent Convention of 5 October 1973 [Electronic recourse]. – Access mode: [http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/\\$FILE/EPC_14th_edition.pdf](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/7bacb229e032863dc12577ec004ada98/$FILE/EPC_14th_edition.pdf)

³⁴ Patenting biotechnology inventions via the EPO [Electronic recourse]. – Access mode: <http://www.iam-magazine.com/issues/article.ashx?g=31206ead-3e25-46f9-a741-71ff327dcb48>

Резюме

Слободян О. М. Особливості патентування біотехнологічних винаходів у Європейському патентному відомстві.

У даній статті розглянуто поточну практику Європейського патентного відомства, однієї з найбільших організацій інтелектуальної власності в Європі, стосовно розгляду патентних заявок та видачі патентів на винаходи у сфері біотехнології. Автором висвітлено підходи Європейського патентного відомства до характеристики біотехнологічних об'єктів та патентних формул винаходу. Також досліджено істотні критерії патентоздатності винаходів, а саме: розкрито поняття новизни, винахідницького рівня та промислової придатності. Крім того, у статті дано характеристику вимогам, які висуваються до заявок на європейський патент, та проаналізовано винятки із патентоздатності, зокрема висвітлено особливості заборони патентування винаходів, публікація чи експлуатація яких суперечить суспільному порядку або моралі.

Ключові слова: біотехнології, винахід, патентування, новизна, винахідницький рівень, промислова придатність, формула винаходу, заявка на патент, суспільний порядок, мораль, сорти рослин, породи тварин, суто біологічні способи.

Резюме

Слободян Е. Н. Особенности патентирования биотехнологических изобретений в Европейском патентном ведомстве.

В данной статье рассмотрено текущую практику Европейского патентного ведомства, одной из величайших организаций интеллектуальной собственности в Европе, по поводу рассмотрения патентных заявлений и выдачи патентов на изобретения в области биотехнологии. Автором освещено подходы Европейского патентного ведомства к характеристике биотехнологических объектов и патентных формул изобретений. Также исследованы существенные критерии патентоспособности изобретений, а именно раскрыто понятия новизны, изобретательского уровня и промышленной применимости. Кроме того, в статье дано характеристику требованиям, которые выдвигаются к заявлениям на европейский патент, и проанализировано исключения из патентоспособности, в частности освещено особенности запрета на патентирование изобретений, выпуск или эксплуатация которых противоречит общественному порядку или морали.

Ключевые слова: биотехнологии, изобретение, патентирование, новизна, исследовательский уровень, промышленная применимость, формула изобретения, заявка на патент, общественный порядок, мораль, сорта растений, породы животных, преимущественно биологические способы.

Summary

Slobodyan O. The characteristics of patenting biotechnological inventions in the European Patent Office

The current practice of European Patent Office, one of the most large intellectual property organizations in Europe, related to the approval of patent applications and granting patents on inventions in biotechnology are considered in the present article. The approaches of European Patent Office for characteristic of biotechnological objects and claims are reflected. Essential requirements for patentability of inventions are investigated too, that is the concepts of novelty, inventive step and industrial applicability are disclosed. Furthermore requirements for patent application are characterized and exceptions to patentability are analyzed, especially the characteristics of the ban on patenting inventions, the commercial exploitation of which would be contrary to «ordre public» or morality, are developed in article.

Key words: biotechnology, invention, patenting, novelty, inventive step, industrial applicability, claims, patent application, «ordre public», morality, plant varieties, animal varieties, essentially biological processes.

Отримано 22.01.2013